

Latvijas Zinātņu akadēmija

LIELĀ MEDAĻA 2023

DR.MED.VET. AIVARS BĒRZIŅŠ

LZA īstenais loceklis, zinātniskā institūta BIOR Zinātniskās padomes priekšsēdētājs, BIOR direktors (2013-2023), LBTU Veterinārmedicīnas fakultātes profesors, EFSA valdes priekšsēdētājs. LZA Lielā medaļa piešķirta par sabiedrības veselībai nozīmīgu zoonotisko patogēnu molekulārās epidemioloģijas pētījumiem.

Aivara Bērziņa zinātniskā darbība aizsākās pirms vairāk nekā 20 gadiem, kad viņš lika pamatus pārtikas psihrotrofo patogēnu molekulārai epidemioloģijai Latvijā, kā arī izvērsa pētījumus pārtikas un ūdens bakteriālo patogēnu pētniecībā.

Pētījumi (2001-2009), kuru rezultāti tika publicēti zinātniskajos žurnālos *International Journal of Food Microbiology*, *Journal of Food Protection* u.c., deva zinātnisko pamatojumu pārtikas tehnoloģiju maiņai un to pielāgošanai Latvijā, lai mazinātu nozīmīgu pārtikas infekciju ierosinātāju *Listeria monocytogenes* un *Yersinia enterocolitica* izplatību pārtikas aprītē, tādā veidā būtiski pasargājot sabiedrības veselību no saslimšanas ar listeriozi un jersiniozi.

Liels Aivara Bērziņa ieguldījums ir visaptverošas Vienas veselības (*One Health*) konceptā balstītas pētniecības ieviešana gan infekciju, gan antimikrobiālās rezistences (AMR) jomā Latvijā.

COVID-19 pandēmijas laikā viņa zinātniskais darbs galvenokārt tika fokusēts uz SARS-CoV-2 vīrusa izplatību un tā monitoringu cilvēkos, dzīvniekos un vides objektos (notekūdeņu sistēmās), lai savlaicīgi varētu identificēt jaunu vīrusa variantu parādīšanos un novērtēt vīrusa izplatības tendences Latvijā. Darba mērķis bija arī pievērst lielāku valsts sektora un sabiedrības uzmanību kompleksai dažādu infekcijas slimību izpētei, balstoties uz Vienas veselības konceptu. Šī pieeja tika izmantota par pamatu Nacionālās COVID-19 notekūdeņu monitoringa programmas izveidei Latvijā.

Būtiska uzmanība viņa pētījumos tika veltīta arī Āfrikas cūku mēra (ĀCM) slimības epidemioloģiskiem pētījumiem un šī vīrusa izpētei, kas ir īpaši veicinājis Latvijas starptautisko atpazīstamību ne tikai Eiropā, bet arī citviet pasaulē veterinārās virusoloģijas jomā.

Aivara Bērziņa dalība nacionālās pētniecības programmās un starptautiskos zinātniskos projektos, kā piemēram FP7, Apvārsnis 2020, EFSA, Finnish Centre of Excellence in Microbial Food Safety (MiFoSa) u.c., apliecina arī viņa zinātnisko un organizatorisko darba pieredzi savās zinātņu nozarēs. Aivars Bērziņš aktīvi darbojas prestižu zinātnisko žurnālu redakcijās un zinātnisko rakstu recenzēšanā: izdevniecībās Wiley-Blackwell, Elsevier un žurnālos *International Journal of Food Microbiology*, *Food Control*, *Food Additives and Contaminants*, *Microbial Drug Resistance*, *Pathogens*, *Antibiotics* u.c.

Ārējās saites: www.bior.lv

<https://www.efsa.europa.eu/en/people/mbmembers/chair-bio>

LZA Lielā medaļa ir augstākais apbalvojums, ko akadēmija katru gadu piešķir Latvijas un ārvalstu zinātniekam par izciliem radošiem sasniegumiem. Kandidātus apbalvošanai ar LZA Lielo medaļu iesaka LZA īstēnie, goda un ārzemju locekļi, LZA nodaļas, rakstiski iesniedzot motivētu ierosinājumu un īsu uzziņu par ieteicamo kandidātu. Lēmumu par apbalvošanu pieņem LZA Senāts. LZA Lielo medaļu tradicionāli pasniedz rudens pilnsapulces laikā. Apbalvojumu pirmo reizi piešķīra 1993. gadā, līdz šim ar to apbalvotas 60 izcilas personības.

<https://www.lza.lv/par-mums/balvas>